

ANONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor
 Pe un jum. . 14
 Pe o lună . 2-40
 Nrul de Duminică
 pe un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deak Ferencz-utca 20.
INSERȚIUNILE
 se primesc la administra-
 ția.
 Mănușile publice și Lee de-
 schia costă fiecare șir 20 fl.
 Manuscrise nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Să fie cu puțință?

— Cuvinte către »Kronstaedter Zeitung«. —

Simțim o adevărată satisfacție, că în noua pornire a presei, pentru reluarea legăturilor reciproce dintre naționalitățile nemaghiare, s'a auzit și o voce a Sașilor. Satisfacția noastră este cu atât mai sinceră, cu cât urmașii nobililor descendenți ai coloniștilor dela Rin, sânt de obicei foarte zgârciți în asemenea manifestări. Față de ideile, adeseori discutate în anii din urmă, despre o mobilizare a tuturor naționalităților nemaghiare împotriva teroarei politice din Ungaria, Sașii și celelalte elemente germane au știut să păstreze o rezervă prudentă, o atitudine neutră. Privilegiați în multe privințe, bizuiți în concesiunile excepționale ale guvernelor, ei păreau a-și fi creat pentru totdeauna o situație aparte, cu norme de viață cu totul deosebite și fără să aibă vre-o comunitate de necesități cu restul de nemaghiari din țară. Spiritul lor conservativ și o înțelegere pe dos a rostului politic i-au adus în starea aceasta de izolare și de exagerată încredere în sine.

Dar iată că, noi și cu Slovaci, dându-ne la timp seama, că felul cum guvernul umbli să ne desbina și să ne slăbiască, sub masca împăcării, este periculos, dăm alarmă în contra acestei tendințe și opunem guvernului vicelan principiul dreptății pentru toți. Acest principiu, firește, nu poate fi aplicat, decât prin o absolută solidaritate a nemaghiarilor din această țară. Numai când

naționalitățile între ele vor reuși să și armonizeze interesele așa fel, ca să-l silească pe adversar să le recunoască de a întregul, se va putea stabili echilibrul în viața publică a acestui stat. Totul este numai să se găsiască formula pentru adunarea într-o singură tabără a tuturor naționalităților.

Lucrul părea cam greu. De credința Slovacilor nu ne-am îndoit nici odată. Sârbii sânt ceva mai puțin statornici și divizați în fracțiuni îndușmănite. Croații se găsesc într-o stare mult mai favorabilă și oare cum mult mai îndepărtați de cercul gospodăriei noastre. Numai Sașii și Germanii din Banat nu ne-au dat vre-o asigurare și vre-o lămurire categorică asupra rolului, pe care ar voi să-l aibă în cazul că ar adera la alianța politică cu grupările aceste naționale. Și nu ne sfîim de loc a spune, că punctul acesta cu semnul de întrebare pururea deschis, adresat Sașilor și Germanilor, ne-a intrigat destul și ne-a împiedecat în multe hotăriri.

Că țineam mult la gândul unei cooperări armonice este foarte natural. Că nu putem desconsidera eventualul ajutor ce ni-l-ar putea da în lupta politică acest popor, atât de cult și de chibzuit, cu toată puțină sa însemnătate numerică, iarăș este drept. Că intrând și elementul german în rândul celor ce reclamă dreptatea cu mai multă energie, s'ar găsi și ochiul Imperiului german mai aproape de situația încercată a țării noastre, este în afară de orice îndoială. Noi avem gândurile noastre așintite asupra viitorului,

căutăm orientări mai îndepărtate și, văzând cum în timpul din urmă se împletesc interesele între puterile centrale ale Europei, ne dăm perfect seama, că nu putem și nu ne este îngăduit să urmărim alte considerații de cât acele, pe cari le urmăresc Monarhiile alcătuite de rasele cărora le aparținem. Câtă vreme între România și Germania sânt atâtăea potriviri de interese, nu este rațional ca noi să ne îndușmănim, sau să evităm o rodnică și frățiască înțelegere și cooperare cu elementul german din Ungaria și Transilvania.

În condițiile acestea mărturisim că am avut o senzație plăcută, când, contrar indiferenței și esclivismului din trecut, ziarul »Kronstaedter Zeitung«, înregistrând nouă noastre tendințe către o alianță mai temeinică a naționalităților, își face următoarea observare:

»Se vede din aceste împrejurări, că în diferite cercuri românești acțiunea de împăcare cu Maghiarii nu este luată tocmai în serios. Românii se pare că au mai multă credință în o alianță cu celelalte naționalități. Numai că ceace bate la ochi este faptul că »Tribuna«, înșirând naționalitățile, numește pe Sârbi, Croați, pe Români și pe Slovaci și uită să pomenească vre-un cuvânt despre Germani. Cum? Germanii nu mai aparțin naționalităților? În Banat Românii și Șvabii au luptat alături în ultima campanie electorală. S'a și isprăvit cu prietenia lor? Deoarece n'au ajuns un factor hotărîtor în parlament, sânt ei o cantitate atât de negliabilă?...«

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Să nu ucizi.

De D. Anghel.

E o plăcere și acela a vînatului, un instinct străvechi care doarme în noi, o învoire la omor, legală și nepedepsită. Apoi mai e și felurimea privilegiilor, căci atunci când umbli la vînat nu simți oboseala și nu întrebi depărtările. Mergi în neștire, umbli prin mirești ca pe covoare, urmezi brazdele lucii ale arăturilor, și un filifit de aripă e în stare să te momenească și să te ducă ca pe legendarul erou Siegfried cu paserea legendară. Visezi apoi, și umbra te încîlnă și te răcorește pe arșiță, sufletul se deschide și înfrățirea cu natura ce te înconjoară se face mai desăvîrșită. Uși, urmele te chiamă, semnele cunoscute vînativilor te ademenesc, și poate și singele vărsat îți liniștește porniri pe care nu cutezi să crezi că le ai.

Și într-o zi întorcându-mă dela vînat de poitrnici cu toba goală, aproape de poarta țarinei, cum mergeam încet, căneie deodată ciuli urechile, aduimecă aerul și apoi intră într'un tufiș.

Pregătindu mi pușca, de și nelncrezător, pășeam încet, și lată că în tufișul acela, în loc de un vînat am găsit un om dormind cu fața în jos. Alături de el, mai la o parte, sta palaria lui și o traisă, desfăcută, de prune viorii.

Dar deodată, câteva pete de sînge pe cămașa lui albă de Duminică, mă făcu să mă aplec asupra celui ce dormea, și în loc de un diumeț obosit de cale, am găsit un mort. I-am întors,

capul, ușurel, și dintr'o rană sdâncă, făcută la tâmplă, un sînge roș a curs pătîndu-mi mânele. Trupu l era cald încă, și-atunci înfiorat am cătat în jurul meu cu spalmă și am strigat. Mai departe în drum, un par smuls dintr'un gard stătea pătât de sînge. Un copil ca de zece ani, eșind ca din pămînt se îndreptă spre mine. Pe figura lui șireată am cetit fără preget că el stase de față la omor.

Ochii lui albaștri se ascuseră și genele bătură. Și dacă l-am întrebat, a ridicat din umeri și mi a răspuns că acuma vede și el.

L'am trimis în sat să dea de veste și-apoi m'am întors acasă.

A doua zi a venit procurorul cu tot aparatul lui. Mortul era acum desbrăcat și întins pe o scîndură. Era un om puternic, care ar fi putut lupta, de sigur, dacă n'ar fi fost lovit mișelește.

În jurul lui se strînsese tot satul și lucru ciudat e, că pe nici o față nu se zugrăvea un sentiment de milă, de părere de rău sau de compătimire. Erau în haine de sîrbătoare, căci nu era zi de lucru. Și se adunaseră ca la o petrecere. Erau femei cu pruncul la sân, copii cari se jucău, oameni cu chef cari spuneau glume. Nimic din acea smerenie sfîntă pe care spun mulți c'o au țaranii în fața morții.

Doctorul plecat pe cadavru își începuse operația lui macabră. Era un morticol modern, vesel și glumeț. Cu mânele sufecate deasupra coateilor, opera. Bisturiul lui o clipă, apoi se alundă și făcînd o incizie, deschise burta mortului. Apoi

mânle lui, lărgind incizia, scormoniră și măruntaele eșiră hidos la suprafață.

Un țaran, ca un ucenic improvizat ajuto, dar nefiind deajuns unul, morticolul se întoarse către mulțime și agrîind pe unul glumi: «Pune mîna bade, că de-o fi să te tai și pe dumneata n'o să îți pară bine de nu m'o ajuto nimeni!»

Apoi fereștrul răsună și feasta capului căzu, ca un capac de cutie deschisă. Și în timpul acesta, femeile și fetele priveau, unele mîncău, altele își împletau cozile desfăcute, și toți vorbeau și glumeau pe socoteala asasinului care sta de față, fără un pic de compătimire nici pentru mort, nici pentru cel ce căzuse pradă ceasului acelaia rău.

Procurorul își începu instrucția, și e ciudat că mărturia care s'a găsit contra vînativilor a fost un dinte falș găsit pe locul omorului.

Asasinul deși țaran, lucru neobișnuit, purta dantură, în urma unei bătăi ce-o avusese cu 'n rival de dragoste.

Omorul îl făptuise pentru douăzeci de bani, iar viclima îi era unchi și stătea în satul din apropiere. Era un flăcău abea de optsprezece ani, și e nelnchipuit față de statura atletică a mortului cum a putut să-l omoare singur. Cercetările au probat apoi, că avea un complice, și complicele era însuș acela ce ajutase pe medic. Când s'a isprăvit instrucția, jandarmii l-au luat și legându-l cot la cot, l-au pornit la drum în glumele și sarcasmele satului. Apoi am auzit că a fost condamnat la trei ani.

Și mă întreb acum, după acești trei ani făcuți, ce gospodar poate să fie el în satul lui. Întîmplările se uită, de sigur, dar instinctele rele

Ce e drept, mărturisirea aceasta a organului săsesc nu e tocmai categorică. Rezultă însă totuși din ea o dorință și un reproș — dorința de a nu nezocoti elementul german, când este vorba de alianța naționalităților și reproșul, de a porni acțiuni comune, fără colaborarea Germanilor. Cu tot caracterul vag al mărturisirii, surprinderea nu e mică și ne întrebăm: să fie cu puțință?

De ce se impune această întrebare?

Înainte de toate, pentru că ne vine așa de greu să credem, că Nemții noștri ar fi în stărușit dispuși să răsbune o greșală istorică a lor. Pe cum se știe, tendințele radicale au fost pentru dânsii pururea străine. Grație spiritului lor conservator și utilitar în multe privințe, grație eternelor lor concesii făcute îmbulzelii maghiarismului, ei au renunțat de mult la rolul ce li-se cuvine în viața publică a statului acestuia. Privind liniștiți cum se asimilează Germanii din Zips și cei din Banat și cum se depopulează regiunile săsești prin emigrări continue, ei au pierdut cu totul forța numerică de mai înainte și au renunțat la gândul de a constitui un factor independent și cu voință proprie printre celelalte popoare.

Până astăzi Sașii nu s'au putut decide nici măcar la o alianță cu Șvabii, necum la o eroică solidarizare cu alții, ca noi, ci au preferat să trăiască, vegetând, pe urma unei politici de oameni miluiți, o politică nu tocmai parazită, desigur lipsită de orice mândrie națională. Este deci cu puțință ca să treacă printr'o schimbare bruscă de sub influența nefastelor tradiții politice, câtă vreme schimbările aceste presupun sfârșiri atât de mari și o întreagă evoluție psihologică!

Recunoaștem, că am avea o reală plăcere să vedem semne mai pozitive, că o prefacere este pe cale a se face în această direcție. Și afirmăm, că Sașii au chiar o datorie de onestitate politică de a-și părăsi tactica din trecut și a se înregimenta la

politica naționalităților, cu cari împreună sânt chemați să răstoarne starea neprielnică de opresiune existentă. Cu cultura lor, cu conexiunile lor, cu experiențele lor economice și industriale și cu seria de oameni cu pregătire, ei ar avea locul mai potrivit în rândurile noastre, nu printre adversarii noștri și ar putea fi mult mai folositori, lor și țării acesteia, decât prin rezerva și neînmiștiunea din trecut.

Dar mișcările lor de până acum, agitațiile tinerilor Sași pe de o parte și articolul menționat al ziarului brașovean pe de alta, sânt, în mod regretabil, prea puține semne de revenire. Va veni, poate, încurând discuția asupra reformelor electorale și al votului universal. S'ar putea întâmpla, ca cu acea ocazie, să insistăm din nou asupra acestei problematice chestuni.

Delegațiunile. Comisiunea de externe a delegațiunii ungare, ale cărei ședințe au adus atâtea disonanțe în politica monarhică, s'au întrunit ieri pentru cea din urmă-oară și a adoptat raportul pe care contele Nickenburg, raportorul comisiunii, îl va așterne în fața ședințelor plene. Acest raport e o simplă parafrază servilă a declarațiilor precum și a expozitului contelei Aehrenthal, ceea ce denotă în de-ajuns caraghiositatea expectorțiilor, de dăunăzi ale delegațiilor Ungurii imperialiste. Raportul înșiră în mod sumar că anexiunea a fost un mare succes al diplomației și că relațiile monarhiei cu statele din Europa sânt cele mai bune cu puțință. De încheiere în raport se propune vot de încredere și de caldă recunoștință ministrului de externe.

După toate semnele deci ședințele plene ale delegațiunii nu vor fi decât o repetare a momentelor din ședințele comisiunilor, sfârșindu-se cu acelaș rezultat: învingerea absolută a voinței monarhului.

Alegerile din Croația. Cu ziua de ieri s'au terminat și cele din urmă balotaje din Croația, fără să fi adus Banului majoritatea dorită. Dintre

88 de deputați numai 21 sânt aderenți ai guvernului, în vreme ce coaliția sârbo-croată, în ciuda volnicilor electorale, a reușit în 35 de cercuri.

Restul de 22 de mandate se împarte între celelalte partide.

Guvernul care în dieta de mai înainte nu avusesse nici un aderent, e mulțumit cu rezultatul acestei alegeri și speră să-și sporească numărul membrilor prin compromisuri cu partidele coaliției.

Omagii poporului românesc cu prilejul comemorării lui Lueger. Ni se anunță din Viena: Societatea *Lueger-Bund* a serbat ieri cu multă pietate, în fața a mii de cetățeni vienezi, amintirea lui Lueger. În panegiricul său comemorativ, ajutorul de primar al Vienei, dl *Porzer*, a ținut să întretese un pasaj plin de omagii la adresa neamului românesc: ale cărui virtuți au fost atât de sincer apreciate de marele primar de odinioară al capitalei Habsburgilor.

— *Azi când am vizitat mormântul lui Lueger — a spus dl Porzer — am rămas adânc mișcat de marea de coroane ce-i acopăr mormântul. Din mulțimea de coroane mi-a atras privirea o panglică ce mi-a adus aminte de înmormântarea marelui nostru mort. La înmormântare aduseseră o panglică și o coroană la fel trimișii poporului românesc din Ungaria. Bieții, oropșiții noștri prietenii Români din Ungaria! Au furișat aproape cu primejduirea vieții coroana aceasta la înmormântare, ca să-și poată lua și ei rămas bun dela prietenul nostru. Decumva ar fi fost prinși în Ungaria, ei ar fi fost sfâșiați cu coroană cu tot. Lueger a arătat totdeauna o bunăvoință părintească pentru acest popor lipsit de libertate.*

Trecând apoi în domeniul politicii, a continuat astfel:

— Vizita primarului Neumayer la Budapesta a avut un caracter absolut particular. Călătoria aceasta n'a avut nici o semnificație politică, — pot să afirm acest lucru

vorbesc și nu adunarea aceia de asasini între care a trăit a putut să-l facă mai bun, mai omenos. Și care era bun în satul acela, în care nimeni n'a găsit o lacrimă pentru mort sau un cuvânt de compătimire pentru făptuitor.

Și cu toate acestea, toți șiau cum s'a petrecut crima, ziua în ameză mare, la câțiva pași de sat. Nici unul însă n'a făcut o mărturie, și dacă faptele n'ar fi vorbit dela sine, cu greu poae s'ar fi descoperit urgișul. Tăcerea aceasta, ascundea poate multe taine, fiecare, având ceva de ascuns. Gard în gad, cum trăiesc ei acolo, lucrurile se știu lesne, și numai centurile le dau la iveală.

Pe mine însă mă urmărește fața mortului, așa gol cum zăcea pe scândură, cu ochii mari deschiși de groaza clipei aceleia. Revăd parul cu care a fost lovit și simt încă pe mâna mea sângele care mi-a pătat o atunci când i am întors capul, și mă înfior...

Cu toate aceste, când vine toamna și bate vântul pînă porumbiștile uscate, nu mă pot împiedeca de-a avea nostalgia vinătoare. Porunca aceea care-ți zice, »să nu ucizi« devine un cuvânt rău, și un dor nestăpânit mă apucă de sunetul

cornului și de țâhnitul cânilor adulmecând p'ada nevinovată, ca o dovadă că instinctele primitive nu s'au slîns încă în noi, ci dormitează numai dela începutul vremurilor.

Doină.

Nori de toamnă și au luat
Calea spre pădure.
Cade — amurgul peste sat. —
Halda, Murgule 'nspumat,
Du mă iar pe aiure.

Că doar noi și-o jale grea
Pribegim într'una
Pe furtun, pe vreme rea...
Doină, pentru jalea mea
Soră dulce i luna.

Crăsmăriță, adă vin
Să mi mai sting amarul.
Sufletul de foc mi e plin,

Pentru cine să închin,
Să golesc paharul?

Pentru dorul meu? Dar n'am.
Le a dus vântul toate.
Păsărică de pe ram,
Vestitoare să te am
Jalei necurmate.

Veștejite, triste cad
Frunzele 'n dumbravă,
Hai, frumoaso dela Brad,
Ochii tăi m'or duce 'n lad,
Cum m'au dus în slavă.

Murgul, Murgul am să-l beau.
Adă vin în cană.
Mi s'a dus norocul meu,
Adă vin să beau mereu,
Crăsmăriță Ană!...

I. U. Soricu.

Cei cari
doresc: **mobile**

bune, —
frumoase,
ieftine, —

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile —
Székely și Rétí
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. — Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

pe cuvântul meu de onoare. Eu însă grăiesc acum din punct de vedere politic, în calitate de om politic și fac declarația, că *nu vom putea lega prietenie niciodată cu un popor, al cărui ideal e ura împotriva orașului Viena și împotriva Habsburgilor.*

»Lupta« și dl Babeș. Am fost înregistrat la timpul său și irea că în ziarul »Lupta« apar articole de fond scrise de dl Dr. Babeș. Ziarul atunci ni a desmintit cu mare indignare, ba a declarat că ne-a făcut și proces de presă. Am făcut nevoie a ne certa cu »Lupta«. Săptămâna trecută, tot acest ziar aduce un articol sub titlul »Manifestațiile dlui Babeș« în care adresând numitulul insulte alese, eram de credința că într'adevăr nu există nici o conivență între ziar și cel atacat de el într'un mod atât de necrușător.

Correspondentul nostru din Budapesta însă vine și lămurește afacerea atât de misterioasă, comunicându-ne că articolele spăruite în »Lupta«, intitulat »Prognostica acțiunii de pace«, »Cum să ieșim din labirint« și un articol de fond în cauza proceselor de separație terahică cu Sârbii, sânt în adevăr concepțiile dlui Babeș, ce se poate constata nu numai din direcția politică a articolelor și din stilul bine cunoscut al autorului. În articolul din urmă sânt citate chiar pasajii întregi din broșura »Diagnoza« a dlui Babeș.

Pe lângă aceste constatări, Birăuț nici n'a cotezat să ne facă procesul cu care ni a amenințat, prin care fără îndoielă s'ar fi constatat adevărul aserțiunilor noastre, a mințit deci iară când ni a anunțat improcesuarea.

Atacul îndreptat acum contra fostului »protector« al ziarului abandonat de partid — este numai o apucătură îndrăznească, cu scop de a masca schimbarea la față, așa se vede însă că dl Babeș n'a priceput și nu a apreciat tactica, căci, aflăm că dsa a intențat protejatăului ingrat proces de calomnie, care se va pertracta la tribunalul din Budapesta.

Ante portas!...

Făgăraș, 27 X.

O târguțică începută de cel invlăgător, cu oferte de cedare către cel lavins. Tângușii sau sfârșarii; nici nu mai știți cum să le zici.

Un stup de faime urâte. Matca e tocmai falma unei asigurări prin tradare a unei glorie câștigate prin jertfe.

O organizație politică locală — club comitatens, cum s'ar zice — în frunte cu un »bătrân care nu vrea să îmbătrânească«, și membri cari socot a purta pe piept o onoare, iar nu în cărcă o povară — și toată aceasta împărțire, mai ales din considerații de echitate confesională...

Un inspector școlar — »exșuster«, ca să rămânem pe lângă epitețele cele mai de salon, îndreptând soarta unui comitat: răsunător, perfid, venal, închizând școli după școli, și lovit chiar de însuși ministrul său pentru hizerzelul de-a explica o »lege patriotică« — și — prieten »per-tuc«, oaspe ales, tocmai al acelor protopopi, — directori școlari — ale căror școale capătă mai curând cele trei »admoniții« și cari sânt cel mai râvnitori la respectul cetățenilor.

Medic român slit a constata primejdioase lipsuri la școala română.

Sat verde românesc și bogat, hotărând să nu lase școala confesională din mână, dar închizând bucuros ochii, când procesul verbal se falsifică.

Preot — român brav de altfel — absentând inadins cu acea ocazie.

Invățători, aderenți și corteși al deputatului guvernamental, amendateți și suspendateți. Alături cu el alții și mai păcăliți: cu »pact verbal« în bu-

zuner și cu făgăduiala din partea lor împlinită — loviți după acela cu piciorul.

Bogătași siguri de pielea lor, și candidați la deputație — vărsând lacrimi la căpătâiul lui Burdia.

Președinți de sinoade parohiale înmulțind și scăpând listele membrilor, după placul lor, și după supunere sau nesupunere.

Denunțuri peste denunțuri — anonime și făcșe — la prelore, la fișpan, la inspector, la tribunal deopotrivă. Coleg în contra colegului, Român în contra Românului.

Plângeri peste plângeri, pentru ignorare și jupolere, după cerșire de voluri — împotriva avocaților și medicilor și celorlalți »mai de sus«.

Iarăși protopopi, ce-și bagă dascălul în neceaz, numai ca să a'bă »ocazie« a-l săpa. Taxe diferite.

Paro hi ce se vând lef în.

Laude ce se cumpără scump.

Judecători atacând pe cetățenii »cu vot«, noaptea, cu ciomagul.

Notari români, ce se îmbulzesc în congregație. Viriliști, cari se închid cu două uși.

Nevoiași rîvnind la măriti.

Bătăioși, plecați în fruntea ori cărei slugi străine.

Femei diriguind și copiii puși pază la hotare, și nici un cap deschis, nici o inimă caldă, nici măcar doi oameni înțelegându-se într'olaltă, nici un singur braț de fier și nici o singur caracter fără prihană...

Ce i asta?

Răspundeți-ne dvoastră străini de lumea noastră, departe de mizeriile ce ne bântuie. Din depărtare poate se văd mai mărunte, mai nevinovate.

Anarhie, curată anarhie. De vreți, ziceți-i legală, de vreți ziceți-i constituțională. Oricum li veți zice, cumplită anarhie rămâne.

Și în astfel de împrejurări bat la ușă alegerile congregaționale. Peste o săptămână toțmai. Aceiaș veșnică zăpăceală și groază prostească, ca și când temutul cuceritor ajunsese la porțile Romei — și nici măcar acelaș om viteaz aci în fața noastră, ci un simplu corupător. În astfel de împrejurări intrăm în lupta cea adevărată, despre care se zicea cu multă semeție, că smulgerea mandatului dela Făgăraș din mâinile veneticilor, a fost numai preludiu! Numai un »preludiu«, iar nici decât un »fine«.

Precum înadevăr așa și trebuie să fie!

De mandatul de deputat din Făgăraș, locuitorii acestui comitat, locuitorii aceluia cerc, nu pot avea nici un folos. Dimpotrivă! În vreme ce însă, o majoritate impunătoare în reprezentanța comitetului poate să ne aducă mai mult bine decât 30 de mandate de deputați, din sau nu din, mila guvernului.

Sub majoritate impunătoare însă nu înțelegem negreșit o majoritate românească. Am avut-o noi totdeauna majoritatea aceasta, și poate chiar ea a fost dezastrul nostru. Românul mameluc e de o mie de ori mai rău decât Românul renegat. El tot așa propagă politica hațărurilor — a corupției — ca și renegatul.

Altă majoritate ne trebuie! Majoritatea oamenilor cinstiți și harnici, și înmoși! căci ne așteaptă o luptă herculeană în »grăjdurile aușeace! Banatul lui Burdia ni e cel mai aprig stimulent la lupta aceasta.

Și în lupta ce se va deslănțui s'avem două lozinci, și atunci vom învinge:

Nime nu-l lertat să stea acasă, din acel carl au avut parte la învingerea Românilor — a lor și nu al unei persoane — din cercul Făgăraș.

Nime nu-l lertat să fie ales din acel carl la acea biruință au stat acasă, sau a »trebuit să plece în altă parte!«

Se vede că aici »în centru« unul după altul, autorizat, neautorizat, își dă în mână clanța dela

ușa fișpanului, cu fel de fel de »pacturi« pentru pace, în vederea alegerilor.

Va să zică, cel mai potrivit moment, ca în sfârșit provincia să se desfacă de sub tutela »centrului«, să-și aleagă oamenii ei proprii, și pe urmă să răstoarne chiar și dela conducere pe cei nevrednici. Câți oameni luminiți și idealști nu sânt în provincie, la periferii! De ce nu încep odată lupta după chibzuiala lor cea bună, de ce așteaptă într'una »îndrumările« dela centru?

Nu există nici o lege morală, care să spună, că dacă atâta vreme păcătoșii le-au dat pace la cei cinstiți să trăiască și ei, aceștia ar fi datorii — ajunși ei la putere — să lase și ei pe păcătoși să-și facă mendrele.

Nu. Și nici de bănuieți să nu se teamă.

Vom fi poate bănuieți că vrem să facem revoluție de palat. Nici asta n'are a face. Revoluția aceea tot trebuie făcută odată!...

Situația guvernului.

Pericolul crizei înlăturat. — O izbândă semnificativă a contelui Khuen.

Cabinetul contelui Khuen a înregistrat Duminecă un succes, care deși vremelnic, echivalează pentru moment ca importanța unei învingeri asupra guvernului austriac. Acest succes confirmă întru toate prevederile noastre de Sâmbătă, că după ce situația guvernului ungar se întemeiază pe un bloc guvernamental neobșnuit de puternic, sferele conducătoare, în fața alternativei în care au fost puse în chestiunea plăților în numerar, vor inclina pentru garanțiile de stabilitate ce prezintă situația guvernului ungar și că ei vor asigura o retragere convenabilă, un succes aparent chiar, în chestiunea plăților în numerar. Și într'adevăr glesul contelui Khuen Hédervary a fost în audiența de Duminecă ascultat. El a obținut rarul succes ca monarhul să presioneze în mod hotărât asupra guvernului austriac în favoarea punctului de vedere al guvernului ungar. La dorința expresă a monarhului tratativele au fost reluate numai decât și de data asta nu fără rezultat, căci, după cât se învederează din comunicatul oficios asupra tratativelor de ieri, divergențele dintre cele două guverne au fost aplanate. Cei doi miniștri de finanțe se vor pune zikale acestea în atingere cu conducerea băncii austro-ungare, pentru fixarea definitivă a bazei principiare, menită să servească la lucrările de amănunt ale comisiei speciale ce a fost emisă în acest scop.

Chestiunea plăților în numerar a devenit deci de o actualitate și mai ardentă și soluția ei, cu toată împotrivirea cercurilor politice din Austria, nu va putea întârzia mult.

Dar baterea în retragere a primului ministru Bienerth a trezit un viu rezon în cercurile politice din Austria și manifestațiile antimaghiare și-au luat deja începutul. Președintele partidului socialist creștin, fostul ministru Gessmann a ținut o vorbire violentă contra guvernului ungar, zicând că n'a fost nici un motiv pentru a constrânge banca comună să facă în numerar plățile.

Dacă miniștri ungari au urgitat numai din cauze politice aranjarea plăților în acest

Gulere și manșete mai frumoș coră-
tește fabrica de spălat cu aburi —

„UNIO“

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102.

— — — Telefon Nr. 395. — — —

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

caz partidele din Austria trebuie să protesteze împotriva faptului, că tactica guvernului ungar să reușească, pe socoteala Austriei. Partidul socialist creștin protestează împotriva presiunii și-a permis guvernul ungar asupra monarhului în chestiuni economice de natura acesteia, deoarece chestiunile economice aparțin competenței parlamentelor. Situația guvernului austriac însă e inexpugnabilă, căci se sprijinește pe aderența tuturor partidelor, cari toate vor lua o atitudine categorică împotriva plăților în numerar.

În acelaș ton tratează umilirea dlui Bienenrth și ziarele din Austria, fără deosebire de colorit politic. Între asemenea împrejurări deci, nu e exclusă o nouă complicare a chestiunii, în detrimentul contelui Hédeváry și se prea poate ca succesul de Duminecă să fie într'adevăr un succes efemer, ba unul foarte îndoielnic chiar, căci prezintă germeii unei crize mai serioase decât cea din zilele acestea.

In ce consistă concesiia obținută de contele Khuen?

Ziarul »Neue Freie Presse« publică azi următoarele informații asupra concesiiei ce a obținut contele Khuen la intervenția monarhului, în chestiunea plăților în numerar:

Guvernul ungar — spune »N. Fr. Pr.« — a obținut concesiia, ca condițiunile prealabile referitoare la începerea plăților în numerar, să fie cuprinse, nu cum fuseseră în proiectul fostului prim-ministru Koerber, numai în motivarea proiectului de lege, ci în însăși legea și nu în forma unei circumscrieri negative, ci într'o formă pozitivă. În schimb guvernul austriac a primit concesiia, ca termenul începerii plăților în numerar să fie stabilit de cele două parlamente, deci și de Reichsrat.

Ziarul »Neues Wiener Tagblatt«, are, dimpotrivă, următoarele informații:

Faptul că tratativele se vor face cu participarea conducătorilor băncii de emisiune arată, că chestiunea fixării termenului e lăsată în sarcina băncii.

Activitatea extraoficioasă a preoților și învățătorilor.

Desvoltarea noastră pe terenul economic e târzie. Cauza nu zace în popor, căci acesta s'a dovedit în atâtea rânduri accesibil pentru orice mijloc de înaintare. Dacă i dai carte, prinde ușor învățătura, căci e agil la cap din fire, — îi dai instrucție pentru ceva metoade în ale economiei de câmp, îi arăți în practică mașina de sămănat și săpat cucuruz, mașina de grăpat livezi etc. le primește și imitează bucuros, — îl înjghebezi în o însoțire, în o tovarășie, se desvoltă cât de iute. Poporul deci, o putem susține, e accesibil, e gata a primi sfaturi, cari să-l ducă la înaintare pe orice teren.

Nu masa, ci conducătorii au vina, că starea și organizarea noastră e șubredă. Dela cap se dă direcția. Acolo unde conducătorii își pricep rolul, unde sânt conștienți

de chemarea lor, acolo și poporul o duce mai bine. Și cari sânt acești conducători ai noștri la sate? Sigur nu-s alții decât preoții și învățătorii. Nu numai între patru pereți e slujba acestora, ci și afară de gospodăria țaranului. Un preot, care numai slujba bisericeii și-o face, un învățător, care numai pe capul elevilor stă, pentru noi îndeosebi sânt niște mecanisme, cari ogașa nu și-o pot părăsi. Astfel de aplicați putem zice sânt aproape egali, cu aceia cari viața și-o petrec în trândăvie.

Atât de vast e terenul, pe care s'ar putea extinde activitatea extraoficioasă a preoților și învățătorilor noștri la sate! Fiecare cunoaște prea bine referințele și cerințele locale, fiecare are atâta timp liber, că în dragă voie poate sta și în serviciul treburilor obștești, fără ca ale sale afaceri oficiale sau private să sufere.

Și care ar fi terenul cel mai potrivit de muncă oficioasă, decât înjgheburile de însoțiri și tovarășii? Azi chiar și întrecerea între popoare nu se mai dă ca mai înainte cu arma, azi zuruțul de arme e aproape mut; azi înfrățirea forțelor e mijlocul cel mai puternic de cucerire. Organizare pe toate terenurile prin înfrățirea forțelor e tendința timpului, e cerința zilei. Însoțirile și tovarășiiile ar fi la țărani rezultatele cele mai dovedite ale înfrățirii, și aceasta ar trebui să preocupe pe conducătorii noștri dela sate. După pilda Sașilor n'ar trebui să existe comună românească unde să nu găsim o în-tovărășire. Un lucru foarte ușor ar fi acesta, dacă n'ar recere scoaterea din comoditate a celor chemați, dacă poate n'ar tăia în interese personale!

Azi și la noi sânt factori, cari au zi de zi în vedere înființarea de tovarășii și însoțiri, și mai pe urmă chiar și băncile s'au declarat gata de a și da concursul în această direcție. Un preot, un învățător n'are decât să apeleze la »Asociațiune«, la »Reuniunea agricolă din Sibiu, Orăștie«, etc. sau la banca cea mai apropiată și capătă îndrumările, sprijinul moral și material cuvenit. Va veni și la noi vremea, că de sus se vor trimite oameni din sat în sat să pună la cale organizația noastră economică, — dar cum noi de fire, în toate sântem târzii, să nu mai așteptăm până va sosi acel cias, căci întârzierea tot pe conta noastră se face. Să apelăm și la băncile noastre, căci precum am zis ele încă au rolul, s'au angajat chiar, să dea sprijinul moral și material în direcția amintită.

În România, în Bucovina preoții și învățătorii sânt aceia, cari au în mână afacerea însoțirilor și tovarășiiilor. Te pune în uimire rezultatul obținut în acele părți, îți crește inima când știi, că acolo conducătorii naturali ai poporului, preotul și învățătorul nu au pregătire așa superioară ca ai noștri, și totuși au atragere de inimă către țaran, către talpa națiunii. Iar la noi unde luminătorilor poporului ani de a rindul li-se dă școală, iar în timpul din urmă și plată considerabilă, aceasta organizație economică la sate, pe lângă toate sbuciumările celor cu

tragere de inimă către popor, e așa de searbădă și sărăcăcioasă. E timpul să urgităm era de regenerare a țaranului nostru, e timpul să-l scoatem la lumină, să-l întărim economicște, căci atunci va fi tare și în cele sociale, culturale și politice.

Preotul și învățătorul nostru, precum și din partea forurilor superioare bisericești li s'a dictat, au și chemarea frumoasă și mulțumitoare de a privi și în afară de pereții bisericeii și ai școlii. Aceștia sânt singurii factori dătători de măsură în satele noastre, căci știm bine că forurile administrative politice sânt în toate străine de noi, — iar dacă nici cei chemați nu-și vor face datoria, în cine să ne punem nădejdea? Pe lângă bunăvoință și înțelegere se pot face minuni. Să nădăjduim deci, că activitatea extraoficioasă a preoților și a învățătorilor noștri va aduce în curând roade binefăcătoare pentru țaranul nostru, care tot mai tare ne va apropia de organizația economică dela sate, atât de mult așteptată.

Oct. Sgtimbea.

Vești din Bucovina.

Câmpulung.

Așezat în creeri munților, răcorit de apele limpezi ale sburdalnicei Moldova e Câmpulungul Bucovinei singurul oraș, care are în țara aceasta potopită de cetele flămânde ale Rușilor apropiată și stoarsă până la măduvă de lipitorile ovreești, o majoritate românească. De munții înalți s'au sfărâmat valorile nimicitoare, ce amenință să ne înecă această țărișoară frumoasă, pofa străinilor de a înghiți tot ce se cheamă românesc, încă n'a putut stinge puterea de viață a munteanului nostru. El a moștenit dela părinți nu numai o minte ageră și pătrunzătoare ci și o dragoste nețărmurită pentru libertate. Conștient de valoarea sa a fost munteanul în întreg trecutul nostru politic o putere de mână întâlu. Ori de câte ori chestiunea noastră națională era în primejdie muntenii își ridicau glasul lor puternic pe care au trebuit să-l bage în seamă și dregătorii dușmane nouă.

Încă n'a trecut anul de când se scria nu numai prin gazetele din Bucovina, ci și prin cele din Ungaria și din țara liberă de exemplul, frumos cel dăduse consiliul comunal al Câmpulungului, hotărînd ca să se poarte toate agendele comunale în limba românească. Hotărîrea aceasta a și fost adusă la îndeplinire cu cea mai mare rigurositate. Toți impiegații străini cari până la un termen dat n'au învățat limba majorității au fost depărtați fără milă din serviciul comunal. Chestiunea la aparență nu seamănă a fi grea având pentru sine îndreptățirea legală. Dar câte piedici nu s'au pus executării acestei deciziuni! Toate chibbușuriile, în cari sânt meșterii dușmanii noștri s'au încercat și numai pizel bune a conducătorilor este de mulțumit, dacă străinii n'au ajuns ținta dorită de ei.

Drept răspuns la obrăznicile ovreești s'a căutat din partea Românilor de a li nimeri acolo unde i doare mai mult, de a le lua negoțul din mână. Succese frumoase are prăvălia românească din loc, care lucrează neobosit, ca să poată crește

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

comercianți români. Numai dacă i vom avea pe aceștia, vom fi în stare să combatem plaga ovreiască cu arme ascuțite, silindu-l să renunțe la înșelătorile nemaipomenite, cari i au adus pe țărani roșii la sapă de lemn. Cu jerife mari materiale a isbutit prăvălia să ia în arendă otelul comunal, care, deși românesc, ajunsese loc de întâlnire pentru scursura jidovească. Alci, în sânul nostru se făureau armele cari a doua zi aveau să ne nimicească. D zeu, care în zile de grea cumpănă ni-a stat în ajutor nu l-a lăsat să aducă la îndeplinire planurile lor diavolești.

E de sine înțeles că mandatul districtului în corpurile legiuitoare e un post care cere oameni cu multă însulețire și bărbăție. E interesul națiunii întregi de-a alege drept aice oameni, cari au cuprins toată primejdia ce ne amenință și-au găsit mijloacele de-a scăpa poporul obidit de ghiarele străinilor pismătăreți și lacomi. Dacă întârești o poziție sigură, atunci ai curajul de-a apăra districtele zugrumate de străini. Districtul Câmpulungului a fost reprezentat în parlament până mai adineaori de contele Bellegarde, care deși străin a văzut rana de care suferă țărânul nostru și a crezut a fi găsit și leacul cu care să o vindece. Drept deviză și-a ales desrobirea economică a muntenilor. Năpustirea foilor ovreieși asupra persoanei sale integre ni-a arătat până la evidență că contele a înțeles să lovească bine în rîndurile cămătarilor. O singură greșeală, dar aceasta destul de vașnică, a avut-o acest deputat: având o aversiune nu tocmai explicabilă față de intelectuali el n'a băgat de fel în seamă mișcarea națională, care a pornit dela aceștia și care în rîndul din urmă se sprijinea pe țărănime. Ocupat cu chestiuni economice el uită sau nu vru să concluzeze la organizarea politică a Românilor bucovineni și pierdu astfel legătura cu conducătorii acestei mișcări. Văzându-se izolat și înțelegând că drumul pe care a apucat nu-i poate asigura o reușită a depus mandatul. Am fi vrut să auzim într-o adunare publică motivele cari l-au îndemnat la acest pas, am fi vrut să auzim sfaturile sale. Dar d-sa s'a mulțumit de-a anunța cu câteva cuvinte în scris că nu poate să l țină mai departe mandatul și i-a făcut pe alegători atenți în o a doua scrisoare ca să nu calculeze de fel cu persoana dumnisale la alegerile suplimentare.

Cu toate acestea sânt vre-o câteva persoane în țară cari țin morțiș la realegerea lui chiar cu risicul de-a aduce o scisiune în sinul singurului partid român, care abea s'a înfiripat. Contele Bellegarde e cel dintâi care nu vrea să admită ca să i-se facă silă și declară categoric că nu primește mandatul la nici un caz. Vom rămânea deci numai cu daunele cari vin în urma campaniei electorale. Dacă ne gândim că pe la sfârșitul anului acestuia se va face numerarea popoului, care agită mulțimea tot așa de mult cât o alegere în parlament, și că curînd vin și alegerile pentru dietă, atunci e o crimă față de poporul din districtul Câmpulungului dacă-l mai lași să treacă prin două alegeri suplimentare pentru parlament. Țărânul își pierde zilele scumpe de lucru umblînd pe la dese adunări politice și se alege cu ură și dușmănie, care sânt urmările sigure ale alegerilor noastre. Nădăjdum că conducerea partidului va ști să apere țărănimea de primejdia aceasta, dând întâia probă a destoiniciei sale.

Până acuma și-a anunțat candidatura numai administratorul silvic din Vama Gheorghe Sârbu. Se mai numesc doi consilieri de judecătorie, Dr. Rom. Reuș și Ipolit Calinescu cari ar vrea să candideze. Nominarea candidatului e lăsată în seama comitetului pentru district care se va aduna în 31 Octombrie a. c. — gh —

Gânduri, fapte, vesti...

»Umanitate« ori »Vanitate«?

Sânt adesea în viața noastră — destul de amară, după unii — întâmplări nespuse de triste, cari nimicind, uneori, din bunurile unor indivizi — ce nu-s suflete răslețe, — ori uzurpând alteori chiar dreptul lor de a trăi, răspândesc jalea și groaza. Atunci, partea bună din eul nostru e mai mult ori mai puțin mișcată și chemată a îndeplini o anumită datorie creștinească.

Religia noastră a numit datorila asta veche a omului credincios, mila; morala o numește umanitate.

Mila ori umanitatea — cari n'au lipsit nici când blîndului nostru popor — deși par așa de simple, au și ele ca orice sentiment omenesc — anumite norme strict observate la îndeplinirea lor. Sentimentele au margine, peste cari trecînd, intră într'un anumit cadru îngăduit de alți ori de toți.

Mila ori umanitatea pot fi admirate atît cît în socoteala de anumite considerații sufletești — ori sociale; — dar pot fi hulite când le desconsideră. Atunci și mila și umanitatea încetez de a să mai numi ca atare. Ele răspund atunci la alte chemări: Vanitate, desertăciune ori prostie.

Și acum câteva pilde.

Furile telegrafice au purtat, de multe ori, groaza unor mari nenorociri, cari ni au mișcat adînc. Cutremurul dela Messina, înecul Parisului, cu tot cortelul lor de grozăviș, ni au smuls lacrimi de durere și ne-au îndemnat să desfacem bizerile sărăcătoaselor noastre pungi. Și s'au găsit bănuși destul atunci.

Iar când peste munți ce despart durerile și năzulitele noastre, furile firel s'au deslănțuit, rupînd și nimicind totul în cale, răspîndind mult amar și multă jale, ne-am cutremurat de milă și durere. Ne-au curs lacrimi multe, lacrimi frățești și am avut și mulți bănuși puși la o parte.

Am împlinit doar și o datorie frățească.

Orașul nostru și-a dat obolul prin multe mâni, cari stăteau întinse. Dar mai ales »Liga« a cerut stăruitor. Și bine a făcut.

Numai că... peste puțină vreme firea a găsit cu cale să-și joace furile și pe la noi. Apa se războește cu omul și opera lui. La câțiva pași departe de acest oraș, nimiceste drumul trenului; o mașină se păbușește sfărîmându-se, patru vieți omenești se pierd în neant, iar un schilod rămîne să cânte în lumea mare, povestea nenorocirii sale.

Afară la țară, furile sânt în deplină libertate. Recolte, case, vite, sânt înecate, distruse și purtate pe valuri furioase. Dar nu-i numai atît.

Douăzeci și patru — țineți sama — douăzeci și patru de suflete, copii, fiicăi, fete, bărbai, femei, bătrîni își găsesc moartea grozavă în valurile sălbatice ale apelor nestăpânite de nimeni.

Apele s'au retras, au intrat în matca lor, au mers apol liniștite mai departe; dar oamenii nu s'au mai întors la viață, jalea amară și sărăcia lucie s'au oprit netulburate pe aceste locuri.

Ce-au făcut atunci mila ori umanitatea noastră, a tuturor, a Românilor, a guvernului românesc? Nimic și iar nimic.

Iertare! Guvernul va răspunde cu mila pentru Messina, cu mila pentru Paris, care nu prea avea nevoie de mila noastră, — iar noi vom răspunde la fel.

Ba, am mai avea de adăogat și noi, iubirea și înțelegerea adevăratel nenorociri a fraților din Banat.

Atunci se pune o legitimă întrebare. Cum să chiamă faptul când ai de dăruit mult pentru Messina ori Paris și acum n'al nimic pentru săracii tăi — ai noștri — care vor prinde să urle, în curînd, de foame? Umanitate? Nu...

Când peste capul nostru se abate vr'o nenorocire, gândul tuturor se îndreaptă numai către guvernul țării, către stat, cum zicem — care nu-i tot una cu guvernul — implorînd; mila. A ajuns regulă aceasta. Regula însă nu se poate aplica acum. Guvernul are multe de făcut și multe de dres — zic unică, nici el nu l destul de dres — așa că nu poate fi nici vorba de vr'o alinare, ce-ar putea-o da. În altă parte să sboare gândul celor sărmani. Unde?

La »Liga«, care trebuie să știe să și îndeplinească, ori când, cu înțelepciune datorila — iată răspunsul.

»Liga« luptă pentru răspîndirea culturii, luminii — dar săracului îi trebuie, înainte de toate, pâine: »Întîi pâine și apol educație«. El bine, rostul »Ligei« totuș n'ar fi să împartă colaci. Dar când o face pentru cel din altă parte — care-s tot Români — va trebui să înțeleagă că, nici cei din aste locuri nu pot fi lăsați să piară.

Și mai e o considerație. La congresul general al »Ligei« s'a spus: »La țara noastră, sânt clase cari se dușmănesc și cari, spre ferlicirca neamului, trebuiesc să trăiască în buna înțelegere. »Liga« va trebui să lucreze în acest senz.«

Un ziar de informații improspăta, acum câteva zile, datorila orașilor față de această tristă stare. »Liga« deci să-și priceapă rostul și să vorbească mulțimei.

E o datorie a ei...

T. Severin, Octombrie 1910.

Al. Sever.

Chestiunea irlandeză.

IV*).

O nouă insurecție.

Premierul englez Pitt propusese uniunea legislativă a Irlandei și Angliei cu gândul ca în schimb să acorde Irlandei emanciparea catolicilor. Era aceasta o concesie menită să mai domolisască agitația ce se stăpânise pe urma uniunii. În două rânduri, la 1792 și 1793, se ușurase soarta catolicilor, dar rămăneau și pe mai departe excluși dela toate funcțiile mai însemnate din armată, marină, administrație și magistratură și nu puteau fi aleși nici în parlament.

Pitt își dădea seama de multele dificultăți ce avea de învins pentru a pune capăt nedreptății isbitoare și, înainte de toate, știa că regele Gheorghe e prea mult protestant decît să accepte o reformă de natură a jigni mulți protestanți. Acest rege credea chiar că-și calcă jurămîntul de-a apăra credința protestantă, aprobînd o reformă care punea capăt unei legislații tiranice.

În toamna anului 1800, Pitt se hotărî să ceară dela Rege aprobarea prealabilă pentru noua operă de reformare, — fără a fi ajuns la deplină înțelegere nici chiar cu toți membri cabinetului, ba știind chiar că mai mare parte sânt dușmani ai emancipării. Regele ceruse însă încă înainte statul unor oameni pe cari îi știa dușmani și pe ei și înainte de ce Pitt ar fi putut să-i ceară aprobarea, făcu înaintea mai multor membri ai cabinetului declarații categorice în contra emancipării. Pentru a menține însă în fruntea cabinetului pe Pitt, care în curs de 17 ani îi făcuse nenumărate servicii, încercă să-l înduplece prin prietenii săi, să renunțe la reforma aceasta.

Pitt însă era hotărît să nu cedeze. Ceru dela Rege autorizarea să prezinte parlamentului un proiect de lege despre emanciparea catolicilor, anunțându-l că în caz contrar va fi nevoit să-și dea demisia. După tratative de mai multe zile, neputînd îndupleca pe Rege, Pitt își dădu demisia, producînd o impresie adîncă în toate păturile sociale și provocînd generală neliniște.

Urmașul lui în fruntea cabinetului, Addington, alcătui un nou cabinet înlocuind toți membri prietenii ai emancipării cu dușmanii declarați ai ei.

În urma crizei ministeriale majoritatea conservatoare de sub Pitt se diviză în trei fracțiuni. Parlamentul englez avea acum patru partide: partizanii lui Addington, numiți »prietenii regelui«, cari doriau pacea cu republica franceză, dar nu admiteau emanciparea catolică; aderenții lui Grenville, fost ministru în cabinetul lui Pitt, cari erau contra păcii dar pentru emancipare; aderenții lui Pitt, cari erau pentru pace și amânarea emancipării pentru vremuri mai liniștite și, în sfîrșit, mai erau liberalii de subt șefia lui Fox, ilustrul adversar alui Pitt, cari erau pentru pace și emancipare.

* Vezi »Tribuna« n-rul 214, 217, 219, 220.

Luptele din parlament și atitudinea cabinetului îndrăjise pe Pitt, care luă o atitudine tot mai opozițională. Partidul lui Pitt ajunse tot mai puternic, mai ales de când își câștigase și sprijinul lui Gheorghe Canning, un orator distins, care avea să joace un rol foarte însemnat în viața politică a Angliei.

Atitudinea aceasta alui Pitt amenința cabinetul în așa măsură, încât Addington se hotărî să ceară concursul lui Pitt, invitându-l să intre din nou în minister. Tratatul nu reușiră însă, nevoind nici unul să cedeze șefia celuiilalt.

Situația aceasta avu drept urmare o apropiere între Pitt și Fox, prin mijlocirea lui Grenville. Fără a se coalia cu Fox în mod formal, îi promise sprijinul împotriva guvernului și la începutul lui 1804 deschise el însuși focul, pe o chestie de marină. Guvernul învinge însă cu o majoritate de 72 voturi; două luni mai târziu își repetă atacul pe altă chestie: majoritatea guvernului se reduce la 21 de voturi.

Combătut de trei parlamentari temuți: Fox, Pitt, Canning, cărora n'avea să opună decât oratori neînsemnați, și văzând cum zilnic se reduce majoritatea lui, în Aprilie 1804 își dă demisia.

Regele primi demisia și oferi alcătuirea noului cabinet lui Pitt, care ceru la început admiterea în noul cabinet alui Grenville și Fox, dar în urma opoziției Regelui, renunță la intrarea lui Fox. Procedul acesta alui Pitt provocă o mare nemulțămire în sânul partizanilor lui Grenville și Fox, cari refuzară noului cabinet orice sprijin. Pitt fu nevoit să apeleze la partizanii lui Addington și să se reconcilieze cu fostul său adversar.

Chestia emancipării catolice iarăș era amânata pentru vreme îndelungată.

Irlandezii în vremea aceasta, încercaseră o nouă insurecție, pentru a-și recâștiga drepturile cu arma. Robert Emmet, un frate alui Emmet care în 1798 făcuse parte dintre șefii insurecției de atunci, urzi noua conspirație. Robert Emmet nu mai dispunea însă nici de organizația puternică a Irlandezilor-uniți, nici de resursele lor. Planul lui era de a se înstăpâni pe orașul Dublin, de-a înarma populația și a proclama apoi independența Irlandei. Insurecția n'a izbutit însă. Emmet fu prins și executat.

Irlandezii multă vreme nu mai încercară nici o insurecție. Locul ei luă o altă agitație, condusă de un irlandez care avea să unească aproape Irlanda întreagă într'o singură tabără: d'O'Connell.

Telegrafia fără sîrmă la baloane și aeroplane.

»La Nature« ne spune că la manevrele din urmă în Picardia s'a întrebuintat un balon cu telegrafia fără sîrmă. În 1909 la manevrele germane se făcuse această încercare cu un balon Parseval și se isbutilse a primi știri dela depărtări chiar de 50 de km. Aparatele telegrafice cercate în Franța sânt mai ușoare (nu cântăresc mai mult de 60 chlg. cel din balon) și dau știri dela 100 km.

Greutatea de învins era mare, de care ce e primul lucru să ai scântei electrice în apropiere de un balon plin cu hidrogen.

Au izbutit întrebuintând acumulatori, o bobină Ruhmkoff care să transforme curentul cu tensiune slabă și cu tensiune mare, iar scântele se produc într'un învâș cu terestre de sîrmă, ca la lămpile minerilor. Are un vibrator, care dă până la 500 de intreruperi pe secundă.

Aparatul a fost așezat pe un balon Clément Bayard de tipul celui construit pentru armata engleză și care nu de mult a făcut dintr'o înfrisoare zborul dela Paris la Londra.

Se știe, însă, că telegraful fără sîrmă de pe balonul »America« al lui Welman — cel care a cercat să treacă din America în Europa — dădea știri până la 150 de km.

Iată încheierile lui R. Villers asupra rostului acestor baloane cu telegraf.

Baloanele după ce cercetează și află mișcările dușmanului, nu sânt nevoite a se înturna spre a aduce știrile, ci le poate trimite telegrafic, într'un alfabet secret.

Știrile trimise, pe dată, pot da chip armatei să prîntîmpine măsurile dușmanului. Dacă balonul ar fi silit să se întorne, să intre la adăpost și apoi să dea știrile, s'ar putea prea bine să vie prea târziu, chiar dacă la întoarcere nu l-s'ar întâmpla vre-o nenorocire sau măcar uu accident.

În curând se vor putea da știri dela 150 sau chiar 200 chlm. Înțelege ori-cine rostul ce pot avea știrile primite dela asemenea depărtare deasupra coloanelor dușmane sau chiar dîndărătul lor.

Baloanele costă scump (600—700 mil de lei), dar sânt de neapărată nevoie pentru ori-ce armată modern pregătită. Tot asemenea armatei îi trebuie aeroplane, căci acestea aduc știrile din aintea frontului, pe lângă că puînd sta aproape nemșcate de asupra unui punct, sânt în stare a lua deseme, fotografiile, etc.

Balonul costă de 25 de ori cât aeroplanul, dar cheltuiala de ținare în stare bună a acestuia din urmă sânt tot așa de mari ca ale balonului.

Cel mai bun motor pentru aeroplane nu poate lucra mai mult de 150 ceasuri și apoi trebuie lăpdat. Reparațiile de cari aeroplanele au nevoie la celelalte bucăți ale lor sânt de asemenea scumpe. Fără 80.000 de lei pe an nu poți avea aeroplanul. Firește, cu cât fabricarea motoarelor se va perfecționa, cu atîta și cheltuiala va scădea.

În curând se vor înzestra și aeroplanele cu aparate telegrafice fără sîrmă. S'au și fă ut încercări în Franța, cu aparate cari cântăresc numai 12 kg.

Cum vedem se lucrează cu stăruință și isbîndă la perfecționarea baloanelor și aeroplanelor. Să nu uităm nici experiențele cu aruncarea de bombe explosive din aeroplane sau baloane.

E foarte adevărat că până acuma știința n'a dat încă mijloacele de-a avea aeroplane, cari să-și fie echilibrul dela sine, fără amestecul cîrmaciului; dar lucrează și la deslegarea acestei probleme. Pe de-o parte Edison caută s'o afle prin experiență, iar matematicii, cercetează problemul prin calcule.

Din străinătate.

Arestarea lui Franco. Din Lissabona se telegrafiază, că Ion Franco, fostul dictator al Portugaliei înainte de omorirea Regelui Carlos, a fost arestat în Cintra, în vila sa. Ion Franco se întorsese în Portugalia înainte de izbucnirea revoluției și se svonia, că a venit pentru a introduce o nouă dictatură. De-aunci i-se pierduse urma.

Arestarea s'a făcut la ordinul judecatorului de instrucție din Lissabona — pentru înaltă trădare.

Convenție militară între Rusia și Bulgaria. În cercurile diplomatice din Constantinopol se menține svonul, că Bulgaria ar fi încheiat o convenție militară cu Rusia, pentru a paraliza convenția militară dintre România și Turcia.

Un mare ziar sîrbesc din Belgrad a primit dela corespondentul său din Constantinopol confir-

marea acestui svon. Corespondentul acesta, care întreține legături cu legația rusească, afirmă, că această convenție s'a încheiat într'adevăr, fără să se fi fixat vre-un termen precis.

Bulgaria s'a înțeles cu Rusia asupra condițiilor unei alianțe defensive. Bulgaria îi dă Rusiei dreptul de a trece cu trupe prin Bulgaria, iar Rusia promite Bulgariei sprijin efectiv în caz când o flotă turcească ar ataca Bulgaria prin Varna sau Burgas.

Cercurile oficiale din Sofia desmint această convenție cu același stăruință, cu care a fost desmintă convenția militară româno-turcă.

Evenimentele din Persia. Cele din urmă telegrame primite din Teheran anunță că după multe sforțări guvernul a reușit să înfrîngă pe răsculați. După o luptă disperată din noaptea trecută trupele guvernului au intrat în orașul Cazan supunându l după un asediu de mai multe zile. Șeful răsculaților, Hujb Hessein, împreună cu mai mulți credincioși ai săi a reușit să scape.

Alături cu suprimarea răscaloiei vine și strea unei noi faze a situației care pune guvernul Persiei în fața unui moment destul de nepăcut. Anume miniștrii plenipotențari ai Angliei și Rusiei la Teheran au înaintat guvernului o noia oficială comună, în care l somează ca până la zi întâi Noembrie să plătească ex-șahului pensia pe un sfert de an, din contra doi servitori ai ambasadei vor urmări atîta vreme pe ministrul afacerilor străine, până când nu vor plăti suma cerută. Cel doi servitori au și plecat Duminecă noaptea la ministru și intrînd în locuința lui, nu l su părăsit nici ziua următoare, ci l-au luat cu zorul până a plătit paralele. Guvernul — după cât se anunță — plăind ierl pensia din chestie a protestat contra acestei manoperă la primminiștrii săi din Londra și Petersburg. După o știre mai nouă ministrul afacerilor străine a declarat că guvernul era gata să plătească pensia fără nici o amânare, iar faptul că au fost puși doi servitori să încaseze guvernul a privit drept însușită căci e pus într'o situație care-l înjosește, deși avea cele mai bune intenții față de șah.

Paradoxe asupra situației.

Cine a pus chestiunea cu tinerii și bătrînii a voit să facă un lucru de folos, căci a ținut să amintească tuturor de viitor. Cu cît războiul între puțințe și neputințe se dă mai repede, cu atît mai mult e asigurat viitorul. În chestiune de energie nu încap considerații umanitare. Invalizii să se mulțumiască cu crucile meritelor pe piept, cu cîntece eroice în onoarea lor și cu visurile neisbîndite. Căci steagul în război se cuvine celor mai tari!

De ce atîta mirare și atît cumplit necaz și rea credință, cînd se invoacă sincer principiile de firească evoluție socială? Aici nu e vorba de o răsvrătire, nici de o capitis diminutio, cum ar crede unul și altul, ci este natura care își cere dreptul ei! Bătrînul Tisza, cînd nu s'a mai simțit în stare să ne zdrobiască, a cedat aceasta meserie fiului său, care o învîrte destul de bine!

Ideia păcii a făcut să tresară toate spiritele noastre politice. S'au îmbulzit puhoi, ca la pomană. Ce mai plească, ce mai slujbulițe! Dar să vedeți buze umflate, ce-o să mai urmeze!

»Idealul meu« — zice contele Zichy dela Culte — »este să stabilesc și să mențin egalitatea confesiunilor«. Să salte, cît vreu, și să se veselească părintele Meșian, căci noi mai așteptăm pînă la egalitatea naționalităților!

»Contele Hédervary suferă de ochi și nu mai distinge bine figurile din jurul său« — scriu cronicarii. Noi știm însă, că, pentru a face o politică dreaptă, nu-ți trebuie atît de mult ochi luminoși, cît minte și inimă sănătoase. Judecătă însă din acest punct de vedere, politica guvernelor maghiare, vai! e oarbă de mult!

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începînd cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pînză tot atît.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 1 Noembrie n. 1910.

— **Știre redacțională.** Convingându-ne încă odată de însemnătatea ce o are pentru o gazetă zilnică dela noi materia literară aleasă, am reușit să obținem, pe lângă prețioasele colaborări de până acum, contribuțiile altor scriitori din România. Incepem chiar astăzi cu foiletonul scris de dl Dimitrie Anghel, unul din cei mai subtili scriitori ai generației de astăzi. Vom continua cu proză de meșterul Emil Gârleanu, și de alții, cari ne-au făgăduit sprijinul lor cel mai larg la năzuințele noastre culturale.

»Tribuna« este astfel întâiul organ zilnic, în care literații dela noi și cei din Regat își dau întâlnire, pentruca, împreună, să deștepte gustul de citit și simțul pentru o bună limbă românească. Sperăm că cetitorii noștri numeroși vor aprecia aceste frumoase producțiuni ale literaților noștri și vor ști să beneficieze de roadele atâtor talente de seamă. După cât ne vor îngădui sacrificiile, ce ni-le putem permite, noi ne propunem a ne ținea cetitorii în cât mai călduros contact cu literatura românească și a spori mereu numărul colaboratorilor în această direcție.

In acelaș timp putem anunța că începând cu 1 Ianuarie, »Tribuna« va îmbrăca haină nouă, premenindu'și și exteriorul.

— **Ajutați școala din Brestovaț!** Apel. Comuna bisericească gr. or. română din Brestovaț (Aga), din tractul Belinț, comitatul Timiș, constă din 40 case, cu 360 suflete. Avem 200 jugăre pământ. Plătim la cult 50%. Ni se cere să facem sală nouă de învățământ. Am face-o bucurioș, dar nu putem.

Venerabilul Consistor din Arad, la recomandarea Ven. Sinod eparhial din primăvară, Nr. 86/910, ni a dat voie să colectăm în dieceză. Iată în câteva cuvinte: cum ajungem să apelăm la dragostea creștinească și la mila frățescă a oamenilor de bine.

Ne place să nădăjduim că, onorabili preoți, învățătorii și fruntașii de toată mână ne vor întinde mână de ajutor, atât prin ajutoare dela sfintele biserici, cât și dela dâșii și dela particulari, în scopul de a putea satisface și noi legii și de a ne putea scuti limba și legea prin școlia noastră.

In aceasta nădejde mulțămim înainte tuturor binefăcătorilor noștri și zicem din toată inima: Dumnezeu să vadă și să răsplătească binele ce ni l-ați făcut. Brestovaț, (Aga) în luna Septembrie 1910. In numele parohiei: Ștefan Enășut, episcop primar. Filip Vuia, preot gr. or. rom.

— **Necrolog.** Ana Carabaș a repauzat la 30 Octombrie n. în Vereșmart în vîrstă de 70 de ani. Înmoartea ei a avut loc la 1 Noembrie n. în cimitirul gr.-ort.-român din Vereșmart. Od hnească în pace!

— **Cununie.** Domnișoara Florica Draghici și domnul Ioan Mizeș își anunță cununia ce va avea loc în biserica gr. ort.-română din Halmagiu la 13 Noembrie n. Felicitările noastre.

— **Amintirea unui erou.** Acuș se împlinesc patru sute de ani dela răscoală țărănilor sub conducerea lui Dozsa și după atîta vreme lumea a început să vadă și altceva în jerfa viteazului care a murit ars de viu, fiind rupt în patru bucăți și purtat prin patru colțuri de țară, decât pe țărânul beicnic care avusese îndrăzneala să pună mîna pe arme și să desrobească prostimea din jugul domnilor pămîntului. Un șir lung de ani a trecut dela moartea lui în care ne-am obișnuit să ne gândim cu groază la faptele lui sângeroase, dar mai ales la crâncena moarte care l'a răpus. Și acum când poporul e tot pe stît de impliat ca la anul 1514, lumea a văzut în el un adevărat viteaz care a înțeles nevoile norodului de pe-atunci încă și drept recunoștință a durerilor lui, îndurate și de tovarășii săi s'a constituit la Seghedin un comitet care va deschide în țară o colecție publică pentru al ridica un monument în 1914 când se vor împlini 400 de ani dela moartea lui. Monumentul acesta nu se va ridica în Timișoara unde a fost răpus ci la Seghedin și va fi o veșnică amintire a stăpînilor neîndurați de azi. Poate cu vremea năstrănicia lui fire turnată în bronz nu va trezi numai cucernicia urmașilor, ci va afla un nou desrobitor al jobagilor de lume nouă.

— **Știri teatrale.** Sămbăta trecută s'a jucat pentru prima dată pe scena »Deutsches Theater«-ului din Berlin noua piesă »Stăpîn și slugă« a lui Ludovic Fulda, cunoscutul autor al piesei »Proștu« pusă în scenă de diletanții noștri. Piesa în sine n'a avut un deosebit succes cu subiectul său poate prea patetic din care se reliează foarte evident vîntoarea după efecte, autorul însă a fost chemat în mai multe rînduri la rampă.

— **O socoteală veche.** Un număr al ziarului »Allgemeine politische Nachrichten« de prin anii 1810 publică un ponos al unui medic asupra socotelii unui dentist pe care o prezentase soției celui cu pricina. Iată ce spune doctorul: »Subsemnatul cred că publicul se va bucura, făcându-l atent ca înainte de ce s'ar încredința gu a dentistului David Hertz, din Dortmund, să între cu el la tocmeală. Numitul dentist a cerut soției mele doi galbini »carolini« pentru extragerea câtorva măsele, deși mai înainte fusese ospătat de noi, și numai după multă ciorovăială s'a învoit să mai scadă ceva la preț, ss. Eu (index ifrabil) Baldeneg b. Werden, 23 Octombrie 1810«. Dantistii noștri de azi pot fi mândri că în ce privește prețurile consultațiilor nu dau de rușine pe înaintașii lor de câțiva zeci de ani în urmă.

— **Scriitorul Tolstol.** Cu optzeci de ierni pe umeri octogenarul Tolstol privește nepăsător în fața morții și după o boală de câteva zile, care dăduse mult de gândit celor din jurul lui s'a reluat iarăși viața de toate zilele făcându-și plimbările obișnuite și citindu-și corespondența. Sîmbra bătrâneții însă îl răpune tot mai mult și cine știe dacă bătrânul Tolstol se va mai reîncerca cîndva la masa de scris. Medicii spun că nu mai e nici un motiv de îngrijorare pentru boală, căci sănătatea scriitorului e pe deplin restabilă. Dar știința n'a ajuns așa departe ca să poată opri vremea în loc și cât mai curînd și Tolstol va adormi somnul dreptilor alături de celalalți tovarășii de luptă.

— **Mitropolit arestat.** Ziarelor grecești li se anunță din Constantinopol, că mitropolitul din Grebena a fost arestat pe când făcea vizitațiuni canonice prin dieceză.

— **Convocare.** Reuniunea învățătorilor din protopopiatul Halmagiu, în baza concluzului 3/16 lunie a. c. își va ținea cea mai apropiată ședință de toamnă, Sămbătă, 6/19 Noembrie a. c. în comuna Holtmizeș.

Programa: 1. Dimineața chemarea Duhului sfînt. 2. Ascultarea prelegerilor din școală. Pre-

legător învățătorul G. Tomșa. 3. Constatarea numărului celor prezenți. 4. Cuvînt de deschidere. 5. Reflexiuni asupra prelegerilor. 6. »O privire asupra creșterii tineretului în viitor«, disertațiune de Mihail Vidu, învățător în Halmagiu. 7. Executarea concluzelor adunării generale. 8. Incasarea taxelor. 9. Propuneri și Interpelări. 10. Fixarea locului pentru viitoarea ședință. 11. Încheiere. — Halmagiu, 26 Octombrie n. 1910. Mihail Vidu, prezident.

— **Atentatul din Sarajevo.** Prim-procurorul regesc din Sarajevo a raportat guvernului provincial, că a sfârșit cercetarea făcută în afacerea atentatului contra baronului Vareșanin, general campestru, guvernatorul provincial, și că se poate presupune, că ideea atentatului s'a născut în capul anarhistului Cerajici și că acesta n'a fost influențat de nime. Prietenii și cunoscuții lui neagă hotărît, că ei ar fi avut știre despre planul atentatului, sau că ar fi conlucrat la acesta.

Perchizițiile domiciliare făcute la Cerajici și la prietenii lui n'au putut dovedi cu nimic, că el ar fi avut complici.

— **Doi oameni răi de plată și un bîrtaș rînzos.** Din Iași vine știrea că proprietarul unei cafenele de pe bulevardul Ferdinand s'a luat la ceartă cu nouii mușterii fiindcă nu volau să și plătească consumația. Cearta a trecut la bătaie și proprietarul infuriat scoțînd revolverul a tras patru focuri de revolver asupra celor doi oameni omorîndu-i pe amîndoi. Un glonte a atins din întâmplare și pe soacra proprietarului care încă a murit în scurtă vreme. Criminalul a fost arestat îndată. In cursul anchetei s'a constatat că fusese în stare turmentată pe când săvârșise crima.

— **Goană de urși în munții Giurgeului.** Se anunță din Giurgeu: Zilele trecute un econom de vite trecea, cu niște boi prin munții Giurgeului. De odată dintr'un desîș leșină trei urși. Economul într'un suflet a alergat în sat, alarmînd pe săteni, cari au leșit înarmați cu puști și cu ciomege la fața locului. Aici însă n'au mai aflat altceva, decât ciolanele bietelor animale: urșii dispăruseră.

— **Manuscripte scumpe.** Importante manuscripte a e lui Mozart, Mendelssohn și Liszt și a altor compozitori au fost vîndute la licitație la Berlin. Trebuie notat, între altele, o scrisoare a muzicantului Heinrich Marschner, autorul operelor »Vampirul« și »Templierul și evreica« care atacase pe vremuri »clica Mendelssohn, Schumann și Wagner«. Cu privire la aceasia din urmă, el a scris: »Dacă Wagaer, un om bine înzestrat, ar fi fost în adevăr un compozitor și dacă ar fi avut darurile necesare, n'ar fi găsit necesar să facă atîta sgomot pentru a și asigura un renume de muzicant și pentru a și ascunde sărăcia producător sale. Și acest Wagner, ca om politic, tot a el altceva decât un sgomotos?«

— **Convocare.** Bazați pe concluzul XI, al conferinței trecute, prin aceasta convocăm conșerînța I, din anul adm. curent pe Lună, la 25 Octombrie (7 Nov.) a. c. în Arad școala de băieți din strada Săcurii, la care sînt invitați membrii despărțămîntului, precum și binevoitorii școliei. Programul: 1) La 8 ore a. m. participare la chemarea Duhului sfînt. 2) Deschiderea ședinței. 3) Apelul nominal. 4) Prelegere practică din cetirea română cu elevii cl. I și II ținută de dl Inv. Georgiu Popoviciu. 5) »Limba română« prelegere publică ținută de dl prof. A. Sedean. 6) Prelegere practică din Geografie, cu elevii cl. III ținută de G. Popovici. 7) »Metodul fonomic în noua sa fază« predat de dl Inv. I. Moldovan. 8) »Educațiunea școlară în raport cu familia și societatea« disertație de dl Inv. Petru Lupaș. 9) Raportul prezidiului. 10) »Un învățător al neamului«, disertație de dl Inv. Nicolae Cristea. 11) Propuneri și Interpelări. 12) Sortarea prelegătorilor și designarea locului și timpul pentru proxima confe-

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcînd și asortînd de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
 al lui ► Husznik János ◀ il continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

rință. Arad la 8 (21) Octombrie 1910. Ioan Vancu președinte, Georgiu Popovici notar.

— **Manifestații sângeroase în Berlin.** Într'un cartier al Berlinului au avut loc Duminecă seara manifestații sângeroase la care dase ansă faptul că unei cafe li detraseră din leafă fiindcă nu se prezentase o zi la lucru. Tovarășii săi s'au pus îndată în grevă, și Duminecă seara au atacat prăvăliile. Lucrul nu prezenta nici o îngrijorare căci manifestații erau numai niște copilării, când unul a tras un foc de revolver într'un signal al pomperilor. La răsunetul armelor din întunericul străzilor a năvălit mulțime mare de popor care a primit cu pietrii pe oamenii poliției veniți să restabilească ordinea. Poliția a scos te-sacele și a început să bată în mulțime. Mai mulți înși au fost răniți și au arestat pe paisprezece înși între cari și o femeie.

— **Soldații japonezi și ruși.** Comparația între soldații ruși și japonezi, e cu totul în favoarea Japoniei. Soldatul rus știe să moară și nu știe să gândească. Japonezul știe să moară dar știe să și gândească. Lui nu i-se cere ascultarea pasivă și gesturi automate la cea mai mică comandă. Se caută a se dezvolta inteligența fiecărui soldat în parte. E pus dese ori să rezolve probleme și să se poată orienta. El știe istoria țării sale. Mănuște compresul și știe a face schițe. E bun soldat pentru că e instruit.

Soldatul rus nu știe carte, apoi li se interzice de a raționa, n'are nici rezistență morală și nu știe să lupte nici contra fricii și nici contra privațiunilor. Fiziceste e uzat de o disciplină prea aspră care-l impune marșuri istovitoare și nu i-se permite nici o plăcere. În armata japoneză, când un soldat e prea ostent, se intrerupe marșul și nu se pune trupa în mișcare decât când oamenii s'au odihnit.

— **Ziar rusesc trădător.** Din Petersburg se anunță, că în contra ziarului »Novoje Vremja« s'a pornit proces de presă pentru trădarea unor secrete de stat. Ziarul a publicat adică măsurile luate de ministerul de războiu cu privire la reconstruirea fortificațiilor de pe țărmurile mării baltice.

— **Holeră.** Dintr'o comună mică, Dormand, comitatul Heves, sosesc știri foarte îngrijitoare. Săptămâna trecută opt țigani au murit de holeră. Trei sute de țigani au descălecat la capătul satului, între cari și de aceia, cari au venit din comunele de lângă Dunăre. Jandarmii au tras cordon în jurul caravanei țigănești iar autoritățile au luat cele mai întinse măsuri de apărare.

— **Luptă în aer.** Aviatorul Maissont a primit provocarea lui Graham Wright pentru un nou zbor dela parcul Belemont până la statuia libertății din Newyork. Amândoi au depus o cauție de 10.000 dolari. Maissont a pus condițiunea, ca fiecare să zboare cu un aeroplan cu motorul de cincizeci cai putere.

— **Jucătorii misterioși din Ostanda.** Ziarul parizian »Cri de Paris« publică în ultimul său număr o anecdotă nostimă la care nu se poate discuta veracitatea cînd o aduce »Cri de Paris« care pune alt de puțin preț pe adevăr cînd e să lanseze o știre de senzație.

Anul trecut, povestește ziarul parizian, se afla la Ostanda, la același hotel, regele Alfons al XIII-lea al Spaniei, un principe prusac și un mare duce rus.

La hotelul în care ședeau ei, funcționa un tripou în toată regula și într'una din seri regele Spaniei, purtînd o redingotă neagră apără la una din mesele de joc. La o altă masă se afla principele prusac și marele duce.

Pe la miezul nopții, cînd jocul era în toi, să auziră de-odată trei bătăi în ușe.

Cine era? Fără îndoială poliția. Ca prin minune jocurile încetară.

Dintr'o săritură directorul tripoului era la ușă.

El o deschise repede și eși într'u întimpinarea noului venit. Era un comisar de poliție care primise ordinul de-a face o descindere la acest tripou și a încheiat un proces-verbal menționînd și numele jucătorilor pentru a fi dați judecății.

Directorul tripoului văzînd insistența comisarului, care cu ori-ce preț voia să pătrundă în tripou, își luă o poză eroică și exclamă.

»Drumul în acest tripou duce peste cadavrul meu.« Comisarul nu voia cu nici un preț să se îndepărteze și atunci directorul tripoului recurse la un mijloc suprem. El îi suflă la ureche că în tripou se află regele Spaniei, un principe prusac și un mare duce

rus și că o astfel de intervenție polițienească ar putea da loc la un război cu Spania, Prusia și Rusia.

Numai așa comisarul de poliție acceptă ca directorul tripoului să facă scăpate pe cele trei personalități și să-și încheie apoi procesul său verbal.

Chiar dacă anecdota nu este adevărată e însă bene-trosvosto.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentînd costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

x **Cînd cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x **În atențiunea proprietarilor de mori.** Atragem atențiunea proprietarilor de mori asupra firmei Prinz testvérek, fabrică de mașini în Sătmar (Szatmár), care la expoziția industrială ținută în luna August în Cluj, a expus un teasc minat cu apă, care teasc a fost premiat cu medalie de aur și cu diplomă de recunoștință. Recomandăm on. cetitori cetirea anunțului acestei firme publicat în numărul de azi al ziarului nostru.

x **În atenția economilor!** În mii și mii de gospodării erupe boala de porci și de vite. Această plagă poate fi încunjurată dacă ținem în casă mașina de măcinat a lui Kádár care poate fi minată și de un copil, fiind ușoară și astfel putem da vitelor întotdeauna porumb proaspăt pisat sau orice alte cereale, încunjurînd prin aceasta bolonjița vitelor și a porcilor. Mașina lui Kádár e cea mai bună și neîntrecută încă, se găsește numai în fabrica lui KÁDÁR GYULA din Nagyvárad, deci păziți-vă să nu cumpărați vr'o imitație proastă de rijniță, cărei nu-i luat nici un folos.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminium, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

EGONOMIE.

Lăptăriile și Industria laptelui în Bavaria. Departamentul statistic al Bavariei publică un interesant studiu asupra lăptăriilor și industriei laptelui din Bavaria. Acesta cuprinde obținerea laptelui, transportul lui, prelucrările, societățile cooperative, prețurile, igiena, etc. Toate datele (peste 200 pagini) sînt însoțite de tabele grafice explicative.

Numărul vacilor de lapte din Bavaria a crescut dela 850.000 (1810) la aproape 2 milioane (1907); numărul caprelor s'a împărțit în același timp cuprînzînd azi peste 300 mii animale.

Aceste animale dau un total de 40 de milioane hl. lapte de capră. S.ăzînd trebuințele creșterii vitelor anual rămân aproape 3,6 miliarde litri lapte pentru consumațiune și trebuințele industriei; prima utilizare are loc în primul rînd de către familia proprietarului, apoi prin vânzări directe sau sindicale și cooperative de vânzare și utilizare. Industria laptelui adică aceea care se preocupă cu prelucrarea lui, cuprinde lăptării în număr de 2661, cari se găsesc în special în Allgau și Bavaria de Nord. Acestea se utilizează în ultimul an aproape 50.000 centrifuge pentru lapte.

Avântul Industriei laptelui din Bavaria se datorește în bună parte societăților cooperative, cari au luat ființă în ultimii 20 ani.

Orașele mai mari ale Bavariei, primesc peste 220 milioane litri lapte anual; în primul rînd stau orașele München și Nürnberg. Laptele se transportă în cea mai mare parte cu calea ferată; numai în limite restrînse, orașele au și producțiunea lor proprie de lapte. De remarcant ar fi și așa numitul lapte pentru prunci, care a început să fie întrebunțat și la țară; se știe că este vorba aci de un lapte foarte curat, aproape liber de bacterii.

Penru a termina aceste spicuiuri interesante, relevăm următoarele date, extrem de importante: în Bavaria se consumă anual pe cap de locuitor 117,3 litri lapte, ceea ce corăspunde unei cheltuieli sau contravalori de 229 mărci = 2850 lei (!)

BIBLIOGRAFII.

Cărți aprobate. Sîntem rugați a anunța, că ministrul de instrucțiune a aprobat sub Nrul 103233/1910 manualele »A patra carte de cetire pentru elevii școlii populare de I. Groșorean, I. Moldovan, N. Ștef, Petru Vancu învățători. Ed. II. Arad, 1910« și »Carte de cetire pentru clasele V—VI ale școlii populare de I. Groșorean și soți. În recenziunea raportului ministerial se spune, că manualele cuprînd cunoștințe foarte folositoare de igienă, propagă iubirea de muncă, economie etc. Autorii au făcut foarte corect cînd au așezat materialul manualelor astfel, că și cel mai simplu învățător dela sate să și poată face cu ușurință împășirea materialului.

Poșta Redacției.

Șt. O. (Cl.) Regretăm că nu putem trimite ziarul — gratuit! — Casnei române.

Băneșteanul. Citește »Năpasta« de Caragiale și vei găsi acolo toate frazele subliniate în manuscrisul d-tale.

Poșta Administrației.

Emanuil Comșa, Brad. Am primit 14 cor. în abonament.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

**Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficanți
mijlocește**

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„DRĂGANUL”
Institut de credit și economii în Beiuș.

AVIZI

Perzându-se titlul provizor No 26 — despre acțiunile No 307—8, și titlul provizor No 110 — despre acțiunile No 845—8, eventualii posesori ai titlurilor provizorii amintite sunt rugați a adevăra dreptul lor de proprietate până în *1 Mai 1911 st. n.*, la caz contrar titlurile provizorii se vor anula și în locul lor se vor emite titluri provizorii noi.

Direcțiunea.

Caragiale:
Schițe nouă.
Prețul 2.50 (10 fil. porto).
Se poate capătă la Librăria Tribunei.

Se caută
Un candidat de avocat
— cu praxă bună, —
care să poată și singur conduce cancelăria, eventual să rămână în permanență. Locul poate ocupa imediat.
Doritorii să se adreseze lui **Dr. Șerban de Voilă** avocat, deputat, Făgăraș.

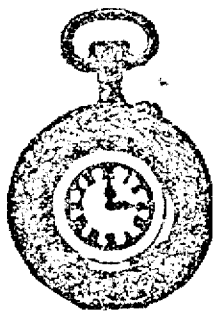
Nou magazin de blănărie.
Am onoarea a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, **am deschis un magazin de specialitate**, bine asortat, după cele mai moderne cerințe
în palatul contelui **Nádasdy** din **Arad strada Forray.**
Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru sîradă și haine de călătorie etc. **Primesc din acest ram orice lucrări noul și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.**
Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.
Cerind sprijinul on. public, semnez
cu distincție stimă:
Kovács Géza
blănar.

A N U N Ţ.
Se caută
un hotelier harnic
(Român), cu praxă bună și îndelungată, pentru »Hotelul Comunal« din Săliște (c. Sibiu) începând cu 1 Ianuarie 1911 st. n. Ofertele și documentele necesare să se adreseze firmei
Ioan Comșa & Fiu,
în Szelistye (Szeben m.)

Se caută
un sodal (calfă) român,
isteț. Află aplicare în prăvălia de confecțiune pentru dame, de pânze și albituri a lui **Plek Ernő** Arad.

SLEPÁK A.
ciasornicar, aurar și giuvaerglu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

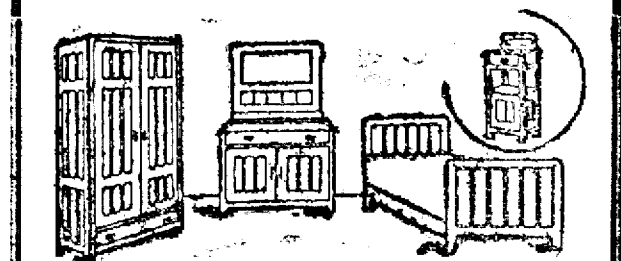
Mare depozit de tot-felul de oroloage de buzunar, de părete, atârătoare precum și tot-felul de giuvaergice de aur și argint. Reparări de oroloage și giuvaergice se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi.

Invenție nouă!
Moară de oțel pentru întrebuintare în economic și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într'o mărime.
Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula
fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini
ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilánytelep mellett.

PÁLSÁNDOR
timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa : Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăna noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, biurouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Imprumuturi cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijloace mai avantajoase: =
Biroul de intermedare:
Vig Lajos
Arad, Piața Arpád Nr. 5.
— Telefon Nr. 671. —

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,
atelier de mașini de cusut și biciclete în **TEMESVAR**, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFAFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.
Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.
Telefon nr. 459.
Preț-curent la dorință trimite gratuit.

NAGYIVÁN ANTAL găitănar
SEGHEDIN-SZEGED, Zrínyi-utca 2.
Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcută poziție ca să pot susține concurența cu orice fabrică din capitală, în deosebi
atrag atențiunea asupra:
Impletiturilor, ciucurilor și decortilor pentru mobile și prapori, de asemenea ori-ce ciucuri, decorații, și masturigă tane pentru uniforme de cea gală în mai splendidă execuție. —
Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

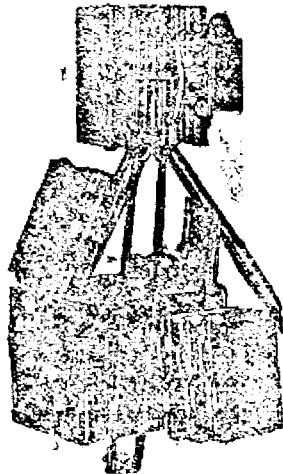
Doctorul F. Grünfeld:
Secretele sexuale.
Sfaturi pentru ambele sexe.
Prețul 1 Cor. (10 fil. porto).
Se poate capătă la Librăria Tribunei.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákocsi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, enint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, adăru cancelarie și de Schwarzwa'd. —

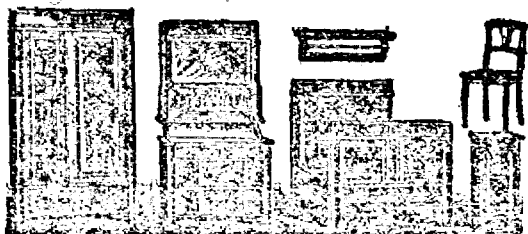
Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock D'aphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, objective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Moți și Curcani

(răscoala moților sub căpetenia lui Horia). De A. I. Odobescu. Preț 1 cor. (5 fil. porto). Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenia și fotolii.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din prov. se efectuează imediat și pr.

Saska Sándor tinichigiu
Brașov—Brassó, Vasut-utca.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comanda se execută prompt și cu punctualitate.

NÁDER J.

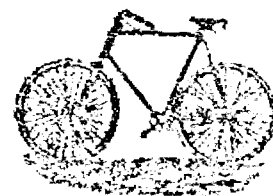
Fond. în a. 1860.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite de buzunar cu tăiș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cărnățari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor. Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, precum și articlul mânuitor. — Recvizite de masă din Alpacca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

Mașini de cusut pentru treburi casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofone

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătire în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

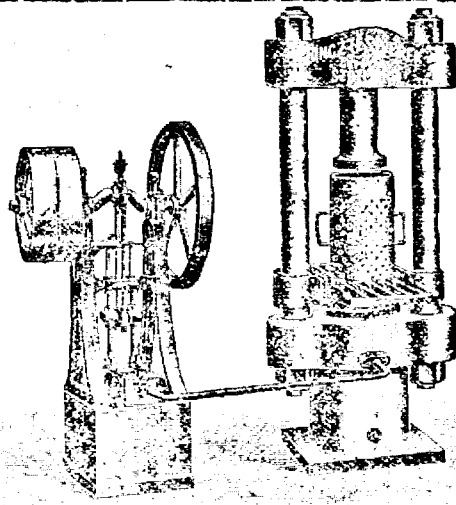
Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

- Pregătește petrine și orice mașini
- pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghlocat, sfărnat
- și prese, pe lângă asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tractație circumpeșală. —
- ■ ■ Instalăm mori pe tain,
- ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■ ■

Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onorațiilor părinți că în anul școlar 1910—11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, corespunzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supraveghiere generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supraveghierea învățământului, corpului profesorial, pecând a stării sanitare va fi încredințată medicului orașănesc.

Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai un număr restrâns de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

Prospecte trimite la cerere:

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Sistemul meu

15 minute

de exerciții pentru sănătate pe zi.

De J. P. Müller. (trad. de M. N.)

No. 568—569 din Bibl. p. Toți. Preț 60 fl.

Sistemul meu

e cartea folositoare fie-căruia căci le dă mijlocul să-și întreție sănătatea, în starea cea mai înfloritoare, iar cei slabi confort — — mându-se prescrierile din — —

Sistemul meu

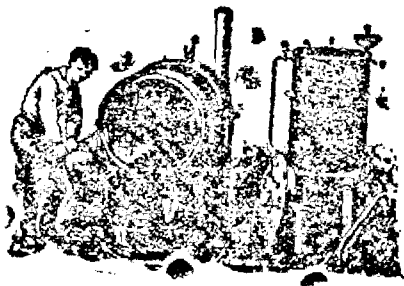
— pot să-și recapete toată vigoarea. —

Se poate căpăta la Librăria Tribunei (Trimțându-se 65 fileri în mărți postale se trimite franco acasă.)

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesere la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

Vase de fier cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fantanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

ROTH JÓZSEF

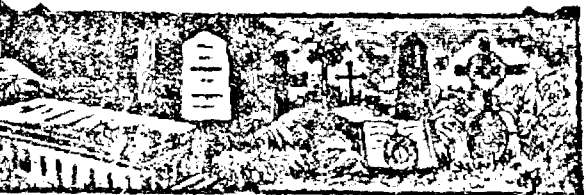
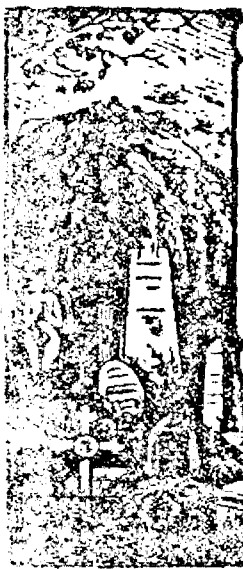
măstru de sculptură în piatră,

— Segesvár, Sellergasse —

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

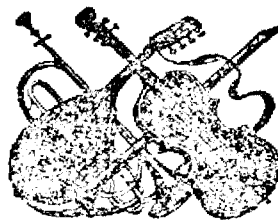
Monumente de morminte, din diferite marmoră granit, syenit, labrador și peatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și preliminar de spese stau fr. la dispoziție.

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în

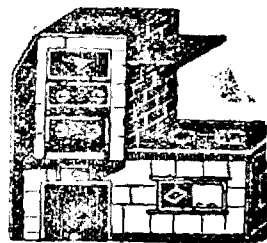
— Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24. —

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor verthelmiane etc.

aranjament pentru - rle de metal arauja- măcelării și căsăpili, mente pentru biserial basreliefuri, strungă- in execuție splendidă.

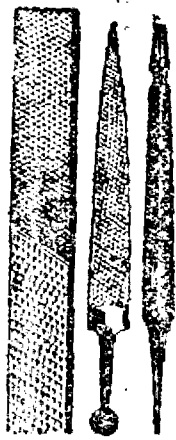
Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

● **STEIN MIKLÓS** ●

— fabrică de tăiat pile —

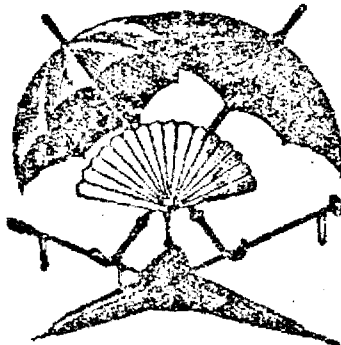
Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer- cianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile miel și marl din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile miel și marl vechi cu prețuri ieftine.

Fabricație proprie.

La o haină de primăvară sau vară se cere un cortel elegant și modern sau un en-tout-cas.

Firma:

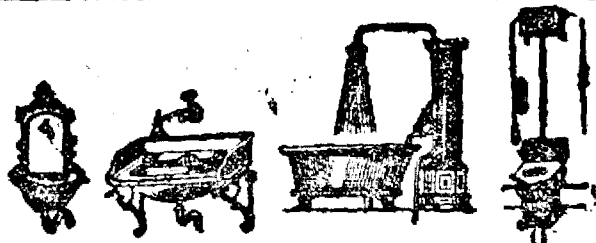
Th. Schmidt

Sibiu (Nagyszeben) Reispargasse 7,

ofere cel mai bogat asortiment de modele admirabile și culori moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile cele mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.

Comandele prin postă prompt.

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase țierea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Urmașul lui P. SORS

FRANZ AGNICSEK

Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Iși recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de

trăsuri și curelării

pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânatoare

Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care supt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király-u. 42, înființat la 1885 și-a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu calant și prețuri ieftine să câștig această și

celui din Oradea Mare.

Țin în depozit

armele de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în țevă, revolve, piștoale, și totfelul de cartușe pentru arme. - Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucente us bălat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diploma de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, școțlene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de încălzit și zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul ți-e rău, pentru-că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, dacă voiești să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a osteni până la fierăria lui

Pöhm János

vis-à-vis de statuia martirilor, unde pe lângă prețurile cele mai moderate poți căpăta cuptoarele cele mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu

mașini sistem „John”
pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de lucru și material de încălzit.

Primul atelier ardelenan aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și mălestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvar, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvar, Ferencz József-út 25.
Biroul Central:

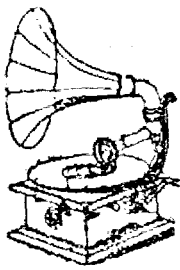
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

Mașini de scris IDEAL și ERICA
Gramofone

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la specia listul: **Barthelmie György**

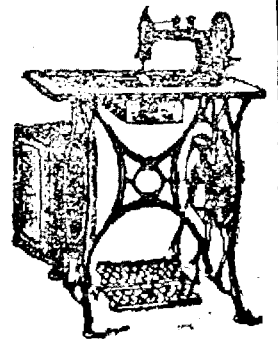

Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — mecanic din Transilvania. —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mecanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

LIMONATA KRISTÁLY

se poate purta în buzunar, e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. - Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — — fabrica de limonată Kristály a lui — —

KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.